

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Eindrapportage Programma Klimaatadaptatie 2020-2023	TELEFOONNUMMER	+31640881417
DATUM	7-11-2023	E-MAILADRES	stef.meijs@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-273240530-64880	DOMEIN/OPGAVE	LLO/SLO/Concernopgave
VAN	Stef Meijs	TEAM	WEB
		PORTEFEUILLEHOUDER	Bakker
BIJLAGEN	1. Eindrapportage Programma Klimaatadaptatie 2020-2023 2. Quick-scan Kosten en Baten klimaatbestendigheid provincie Utrecht		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

In de Eindrapportage Klimaatadaptatie 2020-2023 doen we verslag van de uitvoering van het Programma Klimaatadaptatie in de periode 2020 tot en met 2023. De eindrapportage geeft weer welke acties zijn uitgevoerd, waar de provincie nu staat op het gebied van klimaatadaptatie en welke aanbevelingen er uit voortkomen. Eerder ontving u al een eerste voortgangsbrief (juni 2021) en een voortgangsrapportage (maart 2022). Zoals toegezegd in de informatiesessie over klimaatadaptatie op 12 oktober jongstleden, ontvangt u ook een samenvatting van een quick-scan van de kosten en baten van klimaatbestendigheid op het schaalniveau van de provincie Utrecht. Deze is in november 2022 door een combinatie van adviesbureaus in opdracht van de provincie opgesteld. Daarbij de aantekening dat deze quick-scan niet volledige of compleet is, maar wel de best mogelijke doorrekening met de kennis van dat moment en daarmee weleen goed globaal inzicht in kosten en baten.

Inleiding:

Klimaatverandering heeft aanzienlijke gevolgen voor de provincie Utrecht. De op 9 oktober 2023 uitgebrachte nieuwe klimaatscenario's van het KNMI geven een zeer verontrustend beeld over de te verwachten trends. De kans op extreme weersomstandigheden neemt toe: we hebben steeds vaker last van hittegolven, hevige regenval en periodes van droogte. Dit heeft negatieve gevolgen voor onze inwoners, onze economie en onze infrastructuur. De provincie staat voor de uitdaging onze fysieke leefomgeving klimaatbestendig te maken en ons aan te passen aan deze veranderingen. Dat heet klimaatadaptatie.

Klimaatadaptatie levert veel op. Door ons aan te passen aan het veranderende klimaat, kunnen we de provincie Utrecht nog veiliger, groener en gezonder maken. Dat is goed voor de gezondheid van alle inwoners.

Klimaatadaptatieve maatregelen bieden bovendien kansen voor ons erfgoed, het toerisme en de economie. En door klimaatverandering nu mee te nemen in de manier waarop we bouwen en onze omgeving gebruiken, kunnen we toekomstige schade, hoge kosten en ongevallen verminderen of zelfs vermijden. Straks herstellen is veel duurder dan ons nu aanpassen.

In deze eindrapportage wordt u uitgebreid meegenomen in de activiteiten en geboekte resultaten van de afgelopen jaren. Dat wordt gedaan aan de hand van de thema's vitale steden en dorpen, adaptief landelijk gebied, veilige en bereikbare netwerken, programma brede activiteiten, samenwerkingsverbanden en capaciteit en middelen. Elk hoofdstuk bevat conclusies en aanbevelingen.

In het stedelijk gebied zijn Afspraken Klimaatadaptief Bouwen tot stand gekomen, die voor zover het gaat over nieuwbouw, integraal zijn overgenomen in het Convenant Duurzame Woningbouw. Met de succesvolle subsidieregeling Klimaatbestendige, groene en gezonde steden en dorpen zijn vele concrete uitvoeringsprojecten met een financiële bijdrage ondersteund, waarbij de overweldigende belangstelling voor het klimaatbestendig maken van schoolpleinen opviel. Er is veel aandacht besteed aan het onderwerp hittestress. Dat heeft onder meer geresulteerd in acht gemeentelijke hitteplannen.

In het landelijk gebied en op het gebied van infrastructuur is met name geïnvesteerd in kennisontwikkeling. Stresstesten zijn uitgevoerd om zicht te krijgen op risico's en kansen. Voor de landbouwsector is een inspiratiemagazine gemaakt waarin mooie voorbeelden zijn aangereikt hoe op boerenbedrijven wordt omgegaan met klimaatadaptatie.

Er is veel aandacht uitgegaan naar het verankeren van klimaatadaptatie bij de verschillende provinciale opgaven en programma's. De aandacht voor en betrokkenheid bij het onderwerp is binnen de provincie gegroeid. Ook buiten de provincie is veel energie gestopt in het versterken van de regionale en bovenregionale samenwerking.

Er is veel bereikt, maar we zijn er nog niet. Klimaatadaptatie is een zaak van lange adem. De implementatie van klimaatbestendige bebouwing in beleid en praktijk blijft een uitdaging. Stedelijke gebieden hebben te maken met meerdere transities tegelijk, wat coördinatie vereist. Klimaatadaptatie kan verbindend werken tussen verschillende beleidsterreinen. Samen met een aantal gemeenten onderzoeken we momenteel in pilots wat nodig is om tot een klimaatbestendige, natuurinclusieve en gezonde wijk/ buurt te komen. Er liggen grote uitdagingen op bedrijventerreinen. Door actieve deelname aan het nieuwe, op initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, tot stand gekomen programma Werklandschappen Van De Toekomst, hopen we de komende jaren een grote slag te slaan om te komen tot klimaatbestendige bedrijventerreinen.

In het landelijk gebied komen via het Utrechts Programma Landelijk Gebied veel opgaven bij elkaar.

Klimaatadaptatieve oplossingen kunnen bijdragen aan het behalen van de doelen van andere opgaven en aan het verbinden van diverse thema's.

Het klimaat blijft veranderen, dus zullen we ons moeten blijven aanpassen. Er is een aantal grote dossiers waar het veranderende klimaat een duidelijk stempel op drukt en waar de provincie ook een duidelijke eigen verantwoordelijkheid heeft. Dit gaat met name om de al genoemde bouwopgave, provinciale infrastructuur en de opgaven in het landelijk gebied. De provincie doet grote investeringen voor de lange termijn en daarom is het van groot belang dat klimaatadaptatie vanaf het begin goed wordt meegenomen. De opbouwfase van het klimaatadaptatiebeleid is achter de rug en staat goed in de steigers. Nu de klimaatverandering versneld doorzet, zijn grotere stappen nodig om te zorgen dat we ons zodanig aanpassen dat onze inwoners minder last hebben van de negatieve effecten en overlast zoveel mogelijk beperkt blijft.

Deze eindrapportage bevat een aantal ideeën en aanknopingspunten voor het beoogde vervolgtraject. Het is van belang om zowel naar de lange termijn te kijken als naar de steeds vaker voorkomende weersextremen op de korte termijn. Daarbij heeft de provincie niet alleen een verantwoordelijkheid ten aanzien van het nemen van fysieke maatregelen, maar ook op het gebied van het bevorderen van sociale rechtvaardigheid en het versterken van de mentale weerbaarheid.

Het combineren van doelen, streven naar een integrale aanpak van alle grote transities waar we voor staan, is uitdagend, maar biedt ook veel kansen. Soms zullen moeilijke keuzes aan de orde zijn, zeker waar het gaat over de inrichting van de beperkte ruimte die er is. Niet alles kan overal. Water en bodem moet sturend worden. Goede monitoring, inzichtelijk maken wat de effecten zijn van het beleid, is van toenemend belang.

Vervolgprocedure / voortgang:

Middels een met u te bespreken startnotitie wordt in het eerste kwartaal van 2024 de volgende stap gezet om te komen tot een vervolgprogramma voor de periode van 2024 tot en met 2026. In deze startnotitie borduren we voort op de conclusies en aanbevelingen uit deze rapportage.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,

mr. J.H. Oosters

Secretaris,

mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen